

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla dr. Újvári Tamás ügyvéd által képviselt Diótörés Alapítvány (1134 Budapest, Szabolcs u. 7.) felperesnek, dr. Szentimrey Mária ügyvéd által képviselt alperes ellen, szerződés teljesítésére kötelezés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. május 27. napján meghozott 4.P.23.842/2007/6. számú ítélete ellen az alperes részéről 7.sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (egyszázezer) forint együttes első- és másodfokú perkoltséget.

A le nem rótt 480.000 (négy száznyolcvanezer) forint kereseti és 480.000 (négy száznyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében az alperest a 2001. október 2. napján kelt együttműködési megállapodásban foglalt kötelezettséget teljesítésére kérte kötelezni a Ptk. 198. § (1) bekezdés alapján.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a kereset jogalapját. Hivatkozott arra, hogy az együttműködési megállapodást jogszerűen felmondta, így a szerződés

megszűnése folytán az abban foglaltaknak nem köteles a jövőben eleget tenni. Álláspontja szerint a Phare program megszűnésével a jelen szerződés célja is megszűnt. Előadta, hogy a megállapodásban meghatározott célokat alperes továbbra is végzi alkalmazottai útján a felperesi alapítvány közreműködése nélkül.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy maradéktalanul tegyen eleget a felperessel 2001. október 2-án létrejött együttműködési megállapodásban foglaltaknak és 15 napon belül

1. a szerződésben meghatározott reszocializációs program biztosítása érdekében az E. Csoport szakdolgozói létszámkeretéből egy fő szociális munkás közalkalmazottat - a munkatárs kiválasztásában a felperessel való egyeztetést követően, a szerződés mellékletét képező munkaköri leírással - jelöljön ki;
2. a szám alatti telephelyén biztosítsa
 - a) önálló, telefonnal és riasztóval ellátott, kizárólagosan használt szociális munkás munkaszobáját;
 - b) kiscsoportos foglalkozás céljára heti ütemterv szerint közösségi helyiséget a szükséges kiszolgáló egységekkel, továbbá nagyobb helyigényű rendezvényre - eseti egyeztetéssel - a Nagytermet felszereléssel és takarítással;
3. biztosítsa a célcsoportba tartozó hajléktalanok kiválasztását, és az eredményes gondozás érdekében a korábbi gondozási tevékenységről tájékoztassa a programban résztvevő szociális munkást,
4. biztosítson lehetőséget a programban történő részvételre motiváló egyéni és csoportos foglalkozásra.

Kötelezte az alperest fizessen meg a felperesnek 200.000.- Ft perköltséget, míg az államnak 480.000.- Ft kereseti illetéket.

Az ítélet indokolása értelmében a felek együttműködési megállapodása, a Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján kötött szerződése nem kifejezetten az alperesi alapító 1993. évi III. törvény 88. §-ában szabályozott kötelezettsége körébe eső szociális ellátásra vonatkozik, és a felperes részletes e törvényben meghatározott rendszer szerinti nyilvántartási és alperesnek való beszámolási kötelezettsége is hiányzik. Az elsőfokú bíróság meggyőződése szerint ezért a felperes a szerződés alapján végzett munkáját nem az alperes feladatkörében, nem a fenti törvény hatálya alá tartozó kötelező gondoskodás körében, helyette és nevében, hanem a társadalmi összefogás és az elesett személyek segítése, saját célja megvalósítása érdekében. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ezért a felek szerződése, vállalkozási és megbízási, továbbá a Ptk. különös részében szabályozott más szerződésnek sem felel meg, ezért a Ptk. kötelmi részének általános rendelkezései alkalmazandók. A Ptk. 321. § (1) bekezdése alapján miután a felek szerződése a szerződés megszüntetésére, felmondására rendelkezést nem tartalmaz, és a Ptk. kötelmi különös részének rendelkezései sem alkalmazhatók, így az elsőfokú bíróság megállapítása szerint az alperes csak szerződésszegésre alapíthatta volna felmondási jogát. Az alperes azonban felperesi szerződésszegő magatartásra nem hivatkozott, így az elsőfokú bíróság a felmondást nem találta jogszerűnek, jogi hatás

kiváltására alkalmasnak. A szerződés jogszerű megszüntetésének hiányában az alperes továbbra is köteles a szerződéses kötelezettségeinek eleget tenni, ezért a kereset szerint marasztalta az elsőfokú bíróság az alperest.

Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen eljárási szabálysértés miatt az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új határozat hozatalára utasítását kérte, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a közvetlenség elvét a felek törvényes képviselői meghallgatásának mellőzésével. Sérelmezte bizonyítási indítványának nem teljesítését és annak elutasítása indokainak hiányát. A rendelkezésre álló bizonyítékokat megítélése szerint az elsőfokú bíróság okszerűtlenül mérlegelte, az érdemi döntés meghozatalához szükséges bizonyítást nem folytatta le. Sérelmezte, hogy illetékmentessége ellenére illetékfizetésre kötelezte az elsőfokú bíróság, ezért az illetékfizetés alóli mentesítését kérte. Érdemben arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a felek nyilatkozatán, szerződéses akaratán és megsértette a Pp. 3. § (2) bekezdését. Elfogadhatatlannak és jogszabály által alá nem támasztottnak tartotta, hogy a felek rendelkezésének hiányában kizárólag szerződésszegés esetén van lehetőség a felmondásra. Előadta, hogy a szerződés felmondásának indoka az volt, hogy a szerződésben foglalt tevékenységet alperes saját alkalmazottaival látja el, költségvetési okokból, másrészt alperes fenntartója kötelezte alperest, hogy a felperes által használt helyiségekben ún. nappali melegedőt üzemeltessen. Álláspontja szerint szerződésszegés hiányában is felmondható a szerződés, amennyiben valamelyik szerződő félnek már nem áll érdekében a szerződés fenntartása vagy/és a szerződés fenntartása számára kifejezetten kárt okoz. Utalt arra is, hogy a szerződésszerű teljesítésre egyik fél sem képes, mivel a program - amelyre tekintettel a felek a szerződést kötötték - indokoltsága megszűnt, mely Ptk. 312. §-ban foglalt tényről mindkét szerződő félnek tudomása volt, és amelyre tekintettel a felmondás tájékoztatásként is felfogható.

A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban tett jogi álláspontját. Hivatkozott a Ptk. 321. §-ára és arra, hogy további bizonyítás nem volt indokolt.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A peres felek között nem volt vitatott a 2001. október 2. napján létrejött együttműködési megállapodás tartalma. Tény, hogy az alperes a megállapodást felmondta, amelyet a felperes nem fogadott el és ezért keresetet nyújtott be a megállapodásban foglaltak teljesítésére az alperessel szemben. A jelen peres eljárás tárgya az alperesi felmondás jogszerűsége volt azzal, hogy jogszerűtlen felmondás esetén lehetett megalapozott a kereset. A felek álláspontja eltérő volt a 2001. október 2-i együttműködési megállapodás jogi minősítését illetően. Mindennek elbírálásához a peres felek törvényes képviselőinek meghallgatása nem volt szükséges. Az alperes fenntartójának döntése az alperes fellebbezési tárgyaláson tett előadása szerint a felmondást követően született, ezért annak

érdemi kihatása a felmondás jogszerűségének megítélésére nem volt. Mindezek kiemelésével az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt nem sértett, amely a Pp. 252. § (2) bekezdés alkalmazására alapot adott volna és olyan további széleskörű bizonyítás lefolytatása sem volt indokolt, amely miatt a Pp. 252. § (3) bekezdés alkalmazhatósága felmerült volna, figyelemmel arra, hogy a felek közötti jogvita a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok alapján érdemben elbírálható volt.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a fellebbezési tárgyaláson előadott és nem vitatott azon ténnyel egészíti ki, hogy a felperesi alapítványt az alperes és két természetes személy alapította.

A peres felek között létrejött együttműködési megállapodás mind a két félre vonatkozóan kötelezettségeket állapított meg. Az alperes által vállalt kötelezettségek a felperesi alapítvány támogatására irányulnak, az alapítvány tevékenységeinek ellátását segítik, az alapítvány tevékenységének költségeihez való hozzájárulással, akként, hogy ingyenesen helyiséget biztosít az alapítvány cél szerinti tevékenységének végzéséhez, a személyi feltételek körében pedig a saját közalkalmazottját biztosítja, akinek bér és egyéb terheit ily módon az alperes viselte. A felperesi szerződéses vállalások ehhez kapcsolódnak, illetve alperesi vállalások teljesítésére tekintettel illetve attól elkülönülten is teljesíthetők, amelyek azonban az alperes tevékenységi körébe tartozó feladatok elvégzését nem érintő alapítványi tevékenységek.

Az elsőfokú bíróság arra helytállóan mutatott rá, hogy a felek szerződése nem vonható az 1993. évi III. törvény 88. §-ában szabályozott ellátási körbe. Ezen túlmenően a törvény 120.§-a szerinti szerződéses szociális ellátások körébe sem tartozik. Az elsőfokú bíróság azt helytállóan állapította meg, hogy a peres felek között az együttműködési megállapodással a Ptk. 198. § (1) bek. és 200. § (1) bekezdése szerinti szerződés jött létre. A szerződés tartalma alapján azonban nem osztotta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a szerződés minősítése tekintetében. Az elsőfokú bíróság arra helytállóan vont következtetést, hogy a felek között létrejött szerződés sem megbízási, sem vállalkozási szerződésnek nem minősíthető. Arra is helytállóan mutatott rá, hogy a felperesi alapítvány az alapítványi célok megvalósítás érdekében végzett munkát az alperessel kötött szerződés alapján. Az elsőfokú bíróság is utalt ítéletének indokolásában arra, hogy a felperes az alperestől „egyéb természetbeni segítséget kapott”, mely megállapításnak megfelelő jogi következtetést azonban nem vont le. Az együttműködési szerződés fő tárgya szerint az alperes ingyenesen helyiséget biztosított a felperesnek a felperes cél szerinti tevékenységének végzéséhez, továbbá az alkalmazottjának mintegy rendelkezésre bocsátásával olyan egyéb meghatározott célra irányuló kötelmű felajánlást is tett ingyenesen, amely vagyoni értéket képvisel, és amely ilyen módon a felperesi alapítvány tevékenységének költségeihez való hozzájárulásként értékelhető. Az alperes vállalása határozatlan időre szól, ingyenes kötelmi jellegű felajánlásnak minősül. Mindezek alapján az alperes vállalása egyrészt szívességi helyiséghasználatot jelent, amelyre a Ptk. 583. § (1) bekezdése szerinti haszonkölcsön szabályai alkalmazandók. A Ptk. 585. § (1) bekezdés b) pontja alapján a haszonkölcsön megszűnik felmondással, míg az

585. § (2) bekezdés értelmében ha a haszonkölcsön tartama nem állapítható meg, a kölcsönadó a szerződést tizenöt napra mondhatja fel. Az alperes 2007. április 18. napján kelt 2007. május 31. napjára szóló felmondása e jogszabályi követelménynek megfelelt.

Nem hagyható figyelmen kívül az, hogy az alperes a felperesi alapítvány egyik alapítója. E körben a másodfokú bíróság kiemeli, hogy az alapítvány nyilvántartásba vételét követően az alapító és az alapítvány egymástól függetlenné válik, a jogi személy alapítvány (Ptk. 74/A. § (1) bek.) a vagyonával önállóan gazdálkodik. Annak nincs törvényes akadálya, hogy az alapítvány az alapítójával, illetve több alapító esetén az alapítók egyikével szerződést kössön, melyben az alapító az alapítvány felé az alapítvány támogatására irányuló kötelezettséget vállal. Az alapítvány támogatása nemcsak kifejezett pénzbeli támogatással, hanem más, az alapítvány számára ingyenesen biztosított természetbeni juttatással, vagyoni értékű, használati jog stb. biztosítással, egyéb költségek átvállalásával. Ezek az alapítvány tevékenységének költségeihez való hozzájárulásként értelmezhetők. Az alperes az ingyenes helyiséghasználaton túlmenően a szerződésben meghatározott cél személyi feltételének biztosítását is vállalta, amelynek költségkihatása őt terhelte, ezáltal mintegy ingyenes vagyoni szolgáltatást biztosított a felperesnek. Az alperes ezen szerződéses kötelezettség vállalása ezért a Ptk. 593. § (1) bekezdése szerinti közérdekű kötelezettségvállalásnak minősül. Így a felek jogviszonyára a Ptk. 593-596. §-ának rendelkezései is alkalmazandók. Az alperes határozatlan időre folyamatosan vállalt kötelezettséget, ezért a Ptk. 595. § (2) bekezdése értelmében a kötelezettségvállalását bármikor visszavonhatta. Ezért az alapítói támogatás nem kikényszeríthető.

Mindezek alapján a Ptk. 321. § (1) bekezdése értelmében a fenti jogszabályi rendelkezések alapján az alperes felmondása jogszerű volt, így a felperes az együttműködési megállapodásba foglalt alperesi kötelezettségek teljesítését az alperestől nem követelheti.

A Fővárosi Ítéletábra ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

A perköltségről a másodfokú bíróság a Pp. 78.§ (1) bekezdés alapján határozott, melyben az alperest képviselő ügyvéd díját számolta el bruttó összegben a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (1),(5)-(6) bek. és 4/A. § (1) bekezdés alapján figyelemmel arra, hogy a pertárgy értékhez képest a per tárgyát képező jogkérdés szűk körű volt és mindehhez képest figyelemmel volt a kifejtett ügyvédi tevékenységre is.

A felperes és az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli az 1990. évi XCIII. tv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 14. § szerint.

Budapest, 2008. december 11.

. Lizák Tibor sk.
a tanács elnöke

. Merőtey Anikó sk.
sk
előadó bíró

Dr. Molnár Ágnes
bíró

A kiadmány hiteléül:

Réczi Imréné
bírószági ügyintéző